

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
Den Haag

Directie Integratie Europa
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie

BZDOC-2136445522-86

Bijlage(n)

1

Datum 18 november 2022

Betreft Geannoteerde agenda voor de NAVO Ministeriële van
29 en 30 november 2022

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u aan de geannoteerde agenda voor de NAVO Ministeriële van
29 en 30 november 2022.

De minister van Buitenlandse Zaken,

W.B. Hoekstra

**GEANNOTEERDE AGENDA VOOR DE NAVO MINISTERIËLE VAN 29 en 30
NOVEMBER 2022**

Introductie

Op dinsdag 29 en woensdag 30 november 2022 zal een bijeenkomst van de NAVO-ministers van Buitenlandse Zaken plaatsvinden in Boekarest, Roemenië. Naast de dertig NAVO-bondgenoten, zullen ook Finland en Zweden in hun hoedanigheid van genodigden participeren in alle sessies. Het is de eerste bijeenkomst van de NAVO ministers van Buitenlandse Zaken waarin de ministers van Zweden en Finland participeren als genodigden. De minister van Buitenlandse Zaken is voornemens deel te nemen aan deze vergadering.

De bijeenkomst vindt plaats tegen de achtergrond van de voortdurende Russische agressie tegen Oekraïne. Nederland veroordeelt de barbaarse raketaanvallen door Rusland op Oekraïense steden en civiele infrastructuur. De recente explosies in het oosten van Polen, geven aanleiding tot grote zorgen.

De sterk veranderde veiligheidssituatie in Europa en de wereld heeft de rol van de NAVO als hoeksteen van onze collectieve veiligheid herbevestigd. In juli hebben de Bondgenoten op de Top in Madrid een reeks besluiten genomen, waarin het versterken van de gezamenlijke afschrikking en verdediging en de voortdurende steun voor Oekraïne centraal staan. Deze bijeenkomst biedt, precies op het middelpunt tussen de Top in Madrid en de volgende Top in Vilnius in juli 2023, ministers de gelegenheid samen de balans tot heden op te maken en vooruit te kijken.

Naar verwachting zal de bijeenkomst bestaan uit vier sessies. Op 29 november vindt een werksessie plaats over de Russische oorlog tegen Oekraïne, gevolgd door een informeel diner met de Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken Kuleba en de Hoge Vertegenwoordiger van de EU Borrell (EUHV). Op 30 november is er een werksessie over de stand van zaken van de implementatie van het nieuwe Strategisch Concept van de NAVO. Tot slot staat een sessie gepland met de ministers van Buitenlandse Zaken van NAVO-partners Bosnië en Herzegovina, Georgië en Moldavië.

En marge van deze bijeenkomst organiseert Nederland samen met Luxemburg een samenkomen van de ministers van Buitenlandse Zaken van de Benelux-landen samen met hun collega's uit Denemarken, Finland, IJsland, Noorwegen en Zweden.

Sessie 1: Rusland-Oekraïne

In deze sessie zullen ministers met elkaar spreken over de Russische oorlog in Oekraïne. De kern van de kabinetsinzet blijft: inzetten op zo stevig mogelijke maatregelen tegen Rusland en maximale steun bieden aan Oekraïne. De Russische invasie van Oekraïne noopte NAVO tot versterking van de Oostflank. Nederland levert hieraan een relevante militaire bijdrage, waaronder via activiteiten in het kader van de *Enhanced Forward Presence* en de *Enhanced Vigilance Activities*. Tijdens deze bijeenkomst zal Nederland opnieuw het belang benadrukken van eenheid en een krachtig NAVO-beleid gericht op de versterkte afschrikking en verdediging van het Euro-Atlantisch grondgebied in nauwe samenwerking met de EU.

Sessie 2: Informeel diner Rusland/Oekraïne

Tijdens het informeel diner met de Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken Kuleba en de EUHV zal worden doorgesproken over de Russische agressie tegen Oekraïne. Minister Kuleba zal de huidige stand van zaken in de oorlog toelichten, en de EUHV geeft een update over de initiatieven die de EU onderneemt om Oekraïne te steunen. De ministers zullen reflecteren op de samenwerking tussen de NAVO en de EU in het steunen van Oekraïne. Het NAVO-instrument voor steun, het *Ukraine Comprehensive Assistance Package* (UCAP) zal ook aan de orde komen.

[Afzender]

Onze Referentie

BZDOC-2136445522-86

Het kabinet is en blijft gecommitteerd aan het steunen van Oekraïne opdat het zich kan verdedigen tegen de Russische agressie. Nederland zal de recent aangekondigde steun¹ toelichten en het belang van eensgezinde steun van de Bondgenoten benadrukken. Nederland doet dat bilateraal en samen met internationale partners. Nederland heeft recent een nieuwe bijdrage van bijna EUR 20 miljoen aan het UCAP trust fund aangekondigd. Hiermee is Nederland een van de grootste donoren van steun via de NAVO. Nederland zal ook andere bondgenoten oproepen bij te (blijven) dragen aan UCAP.

Sessie 3: Strategisch Concept

In deze sessie zal gesproken worden over de stand van zaken van de implementatie van het nieuwe Strategische Concept van de NAVO, met name met betrekking tot China, afschrikking en verdediging, en energieveiligheid.

China

China manifesteert zich steeds nadrukkelijker op het wereldtoneel, zowel als economische concurrent, systeemrivaal en in de rol van partner. In de NAVO ligt daarbij de nadruk op met name de uitdagingen waarvoor China ons stelt, zoals vastgelegd in het jongste Strategische Concept van de NAVO. Het kabinet is van mening dat dit uitdagingen zijn waartoe de NAVO zich moet verhouden en waarop we als bondgenootschap voorbereid moeten zijn: als bondgenoten onderling, en in nauwe samenwerking met partners. De EU is daarbij voor Nederland een belangrijke partner, evenals de zogenoemde *Asia-Pacific 4* (Australië, Japan, Nieuw Zeeland en Zuid Korea). Aangezien de uitdagingen onder andere liggen op het terrein van hybride handelingen en in het cyberdomein, speelt het op orde hebben van onze weerbaarheid daarbij een belangrijke rol.

Afschrikking en verdediging

Op de Top in Madrid besloten bondgenoten tot versterking van de bondgenootschappelijke collectieve afschrikking en verdediging. Bondgenoten steunden verdere versterking van de afschrikking en verdediging om zo een adequaat antwoord te bieden op de veranderde mondiale veiligheidssituatie en de directe dreigingen in en om het NAVO-verdragsgebied. Zoals het kabinet u voorafgaand aan de bijeenkomst van de ministers van Defensie van de NAVO van 12-13 oktober 2022 geïnformeerd heeft², onderschrijft Nederland de noodzaak om de NAVO *posture* te versterken. Het geheel aan maatregelen en activiteiten moet ervoor zorgen dat het bondgenootschap beschikt over het vermogen om op elk moment en op elke plek het verdragsgebied te verdedigen. Nederland is van mening dat, in lijn met de in Madrid gemaakte afspraken, de versterking gefaseerd moet plaatsvinden en dat de *posture* ook in de toekomst een flexibele vorm dient te blijven behouden die langjarig is vol te houden.

Energieveiligheid

Ten aanzien van energieveiligheid, zal de aandacht met name uitgaan naar de bescherming van kritieke infrastructuur. Tijdens de reeds genoemde bijeenkomst van 12-13 oktober stemden de ministers van Defensie in met een *tasker* die oproept tot het delen van meer inlichtingen, de ontwikkeling van plannen en gezamenlijke oefeningen. De NAVO heeft inmiddels ook haar maritieme presentie in de Oost- en Noordzee verhoogd. Zr.Ms. Tromp speelt hierbij een belangrijke rol als vlaggenschip van het staande NAVO-vlootverband (de SNMG I) in deze regio's. Het kabinet deelt de brede bezorgdheid over de sabotage van kritieke infrastructuur en hecht eraan het noodzakelijke te doen om kritieke infrastructuur, inclusief die van energie, adequaat te beschermen. Het kabinet acht het van groot belang dat ook op het terrein van energieveiligheid nauw wordt samengewerkt

[Afzender]

Onze Referentie

BZDOC-2136445522-86

¹ Zie Kamerstukken 2022Z21118 van 4 november 2022, 36045-121 van 10 november 2022 en 2022Z21834 van 11 november 2022.

² Zie Kamerstuk 2022D38822 van 30 september 2022.

met de EU. De EU heeft daarvoor een geschikt instrumentarium. Het kabinet zal bondgenoten oproepen om, in samenwerking met de EU en partnerlanden, te werken aan het verder versterken van de weerbaarheid van onze kritieke infrastructuur, en het waarborgen van de energiezeekerheid.

Sessie 4: Kwetsbare landen

Ten slotte wordt met de ministers van Buitenlandse Zaken van Bosnië en Herzegovina, Georgië en Moldavië gesproken. Dit gesprek zal zich vooral richten op de gevolgen die deze landen ondervinden van de Russische invasie van Oekraïne en kwetsbaarheid van deze landen voor ondermijning en mogelijke militaire agressie vanuit Rusland. Ook zal gereflecteerd worden op bredere veranderingen in het veiligheidsbeeld en stabiliteit in deze regio's en hoe daarmee als NAVO om te gaan. De Zwarte Zee is een strategisch belangrijke regio voor bondgenootschappelijke veiligheid, daarom zal ook de in toenemende mate onzekere situatie in dit gebied besproken worden.

Verder zal worden ingegaan op de geïntensiveerde steun voor capaciteitsopbouw die de NAVO aan deze landen biedt naar aanleiding van besluiten op de NAVO-top in Madrid eerder dit jaar. Nederland maakt zich zorgen over de Russische inmenging in deze landen. Daarom ook draagt Nederland actief bij aan de capaciteitsopbouwprojecten van de NAVO in de landen en is gecommitteerd aan deze partnerschappen. Voor de veiligheid van het bondgenootschap is de weerbaarheid en stabiliteit van deze partnerlanden van groot belang. Coöperatieve veiligheid is niet voor niets een van de drie kerntaken van de NAVO. Dit zal Nederland onderstrepen in dit gesprek met de ministers.

[Afzender]

Onze Referentie

BZDOC-2136445522-86